

بِه نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی – درمانی تبریز

دانشکده پرستاری و مامائی تبریز

گروه ۵.....مامائی..

نیمسال...اول ۸۹-۹۰

نام درس : اصول و فنون پرستاری و مامائی

نام مدرس یا مدرسین: سیمین صیدی

تعداد واحد: ۱

ترم و رشته تحصیلی: ترم اول مامائی

واحد پیشنهادی: ندارد

روز و ساعت تشکیل کلاس: سه شنبه- ساعت ۱۰-۸

هدف کلی درس:

۱- آشنایی با اصول و فنون کلی مراقبت از مددجو بر اساس نیازهای جسمانی، روانی و اجتماعی

۲- آشنایی با محیط، مقررات و وسایل کار در اتاق عمل و زایمان

برنامه جلسات :

اهداف جزئی درس (براساس سرفصل دروس):

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

جلسه اول: مقدمه‌ی فن پرستاری و مامائی

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

۱- فن پرستاری - مامائی را تعریف نمایند.

۲- حرفه‌ی مامائی را تعریف کنند.

۳- صفات و مسئولیت‌های ماما را بشمارند.

۴- نحوه‌ی پذیرش مددجو را توضیح دهند.

۵- روش‌های گردآوری اطلاعات در حین معاینه را توضیح دهند.

۶- ابزار معمول برای معاینه‌ی مددجو را نام ببرند.

۱۰- وضعیت‌های مختلف مددجو حین معاینه را توضیح دهد.

۱۱- انواع تخت‌ها را توضیح دهند.

۱۲- علت شستشوی دست قبل از انجام هر دستورالعمل را بیان نمایند.

۱۳- رهنمودهایی را برای تمیز کردن ابزار در بیمارستان بیان نمایند.

۱۴- مکانیک بدن را تعریف کنند.

۱۵- راهنمائی‌های لازم برای استفاده از مکانیک بدن را بیان کنند.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۱. ایوان بقا ر و صحتی ف . اصول و فنون پرستاری و مامائی. انتشارات بشری ، ۱۳۸۶ . ص ۲۴-۹

۲. تیلورک . اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، نشر و تبلیغ حیان، ۱۳۸۶. جلد دوم ص ۲۸-۴۰

جلسه دوم: مراقبت‌های عمومی از مددجو

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

- ۱- نحوه بررسی درجه حرارت، نبض، تنفس و فشارخون را توضیح دهند.
- ۲- وسایل مورد نیاز به‌منظور بررسی علائم حیاتی را برشمرند.
- ۳- محل‌های بررسی درجه حرارت، نبض و فشارخون را مشخص کنند.
- ۴- بهداشت فردی را تعریف کنند.
- ۵- چند عمل از اعمال پوست را نام ببرند.
- ۶- هدف از استحمام را بیان کنند.
- ۷- انواع استحمام را بیان کنند.
- ۸- هدف از مراقبت دهان را بیان کنند.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۱. ایوان بقا ر و صحتی ف . اصول و فنون پرستاری و مامایی. انتشارات بشری ، ۱۳۸۶ . ص ۴۸-۲۹
۲. تیلورک . اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، انتشارات حیان، ۱۳۸۶. جلد ششم ص ۵۷۵-۵۴۰

جلسه سوم: استراحت ، خواب و درد

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

- ۱- خواب و استراحت را تعریف نمایند.
- ۲- فیزیولوژی خواب را به‌طور مختصر شرح دهند.
- ۳- مراحل خواب را توصیف نمایند.
- ۴- عوامل مؤثر در خواب را ذکر کنند.
- ۵- اختلالات شایع خواب را نام برده و تعریف کنند.
- ۶- راههای کاهش محرومیت از خواب را ذکر کنند.
- ۷- درد را تعریف کرده و انواع آن را شرح دهند.
- ۸- علایم فیزیولوژیکی و رفتاری درد را نام ببرند.
- ۹- عوامل مؤثر در احساس و درک درد را نام ببرند.
- ۱۰- مداخلات غیرتهاجمی و تهاجمی در کنترل درد را به‌طور مختصر توضیح دهند.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۳. ایوان بقا ر و صحتی ف . اصول و فنون پرستاری و مامایی. انتشارات بشری ، ۱۳۸۶ . ص ۶۴-۵۱
۴. تیلورک. اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، انتشارات حیان، ۱۳۸۶. جلد نهم. ص ۲۰۸-۱۶۷

جلسه چهارم: توجه از دستگاه گوارش و ادراری

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

- ۱- هدف از تغذیه‌ی مناسب را بیان نمایند.
- ۲- راه‌های مختلف تغذیه مددجو را نام ببرند.
- ۳- تغذیه‌ی مددجو از راه بینی - معده‌ای را تعریف نمایند.
- ۴- تغذیه‌ی مددجو از راه بینی - روده‌ای را تعریف نمایند.

- ۵- سایر راه‌های تغذیه‌ای را تعریف کنند.
- ۶- مشکلات شایع دفع را نام ببرند.
- ۷- بیوست را تعریف نموده و راه‌های درمان آن را بیان نمایند.
- ۸- اسهال را تعریف نموده و راه‌های درمان آن را بیان کنند.
- ۹- تراکم مدفوع در مقعد تعریف نمایند.
- ۱۰- راه‌های درمان تراکم مدفوع در مقعد را بیان کنند.
- ۱۱- بی‌اختیاری مدفوع را تعریف نموده و راه‌های درمان آن را بیان کنند.
- ۱۲- نفع شکم را تعریف نموده و راه‌های درمان آن را بیان کنند.
- ۱۳- تنقیه را تعریف نمایند.
- ۱۴- انواع تنقیه را توضیح دهند.
- ۱۵- هدف از گذاردن سوند رکتال را بیان کنند.
- ۱۶- علل اخذ نمونه از مدفوع را توضیح دهند.
- ۱۷- چگونگی تولید و دفع ادرار از دستگاه ادراری را توضیح دهند.
- ۱۸- راه‌های غیر تهاجمی جهت تحریک دفع ادرار را نام ببرند.
- ۱۹- آزمایشات مربوط به دستگاه ادراری را نام ببرند.
- ۲۰- اصطلاحات مربوط به دستگاه ادراری را تعریف کنند.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۵. ایوان بقا ر و صحتی ف . اصول و فنون پرستاری و مامایی. انتشارات بشری ، ۱۳۸۶ . ص ۹۴-۷۳
۶. تیلورک . اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، انتشارات حیان، ۱۳۸۶. جلد دهم. ص ۱۱۷-۶۱

جلسه پنجم: آماده کردن و تجویز داروها با روش‌های مختلف

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

- ۱- روش‌های معمول در مؤسسات بهداشتی - درمانی جهت انجام دستورات دارویی را شرح دهند.
- ۲- قوانین پنجگانه در تجویز داروها را شرح دهند.
- ۳- فواید و مضرات تجویز دارو به روش‌های مختلف را بیان کنند.
- ۴- با راه‌های مختلف رساندن دارو به مددجو آشنا شوند.
- ۵- روش گزارش و ثبت داروهای تجویز شده را بیان نمایند.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۷. ایوان بقا ر و صحتی ف . اصول و فنون پرستاری و مامایی. انتشارات بشری ، ۱۳۸۶ . ص ۱۳۹-۱۰۵
۸. تیلورک . اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، انتشارات حیان، ۱۳۸۶. جلد هفتم. ص ۱۱۷-۶۱

جلسه ششم: پانسمان-اکسیژن درمانی و ترانسفوزیون خون

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

- ۱- اصول مربوط به مراقبت از زخم را شرح دهند.
- ۲- ارگان‌سیم‌های مسئول عفونی شدن زخم‌ها را نام ببرند.
- ۳- توجهات عمومی در مراقبت از زخم را توضیح دهند.

- ۴- پانسمان را تعریف نمایند.
 - ۵- هدف از انجام پانسمان را توضیح دهند.
 - ۶- انواع پانسمان را توضیح دهند.
 - ۷- عوامل مؤثر بر فعالیت تنفسی را توضیح دهند.
 - ۸- اکسیژن درمانی را توضیح دهند.
 - ۱۰- مراقبت‌های ویژه پرستاری از مددجویان تحت درمان با اکسیژن را شرح دهند.
 - ۱۱- علائم هیپوکسی را توضیح دهند.
 - ۱۲- انواع راه‌های رساندن اکسیژن به مددجو را نام ببرند.
 - ۱۳- هدف از انتقال خون را بازگو کنند.
 - ۱۴- انواع فرآورده‌های خونی را نام ببرند.
 - ۱۵- برخی از واکنش‌های مربوط به تزریق خون را بیان نمایند.
 - ۱۶- درمان عوارض مربوط به تزریق خون را شرح دهند.
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:**

۹. ایوان بقا ر و صحتی ف . اصول و فنون پرستاری و مامایی. انتشارات بشری ، ۱۳۸۶ . ص ۱۶۳-۱۴۱
۱۰. تیلورک . اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، انتشارات حیان، ۱۳۸۶. جلدنهم. ص ۷۸-۵۵

جلسه هفتم: اصول حرکت دادن مددجو – استفاده از گرما و سرما

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

- ۱- خطرات بی‌حرکتی در بستر را توضیح دهند.
- ۲- هدف از حرکت دادن مددجو را ذکر کنند.
- ۳- زخم بستر را تعریف کنند.
- ۴- برخی از علل ایجاد کننده‌ی زخم بستر را نام ببرند.
- ۵- مراحل ایجاد زخم بستر را توضیح دهند.
- ۶- ماساژ پشت را توضیح دهند.
- ۷- انواع حرکت دادن مددجو را نام ببرند.
- ۸- انواع انتقال مددجو را نام ببرند.
- ۹- مراحل پایین آوردن مددجو از تخت را توضیح دهند.
- ۱۰- اثرات گرما و سرما را در کاربرد موضعی آن‌ها بیان نمایند.
- ۱۱- روش‌های مختلف استفاده از گرما را توضیح دهند.
- ۱۲- روش‌های مختلف استفاده از سرما را توضیح دهند.
- ۱۳- کاربرد سرما و گرما درمانی در مامایی را بیان کنند.
- ۱۴- هدف از دادن بخور را بیان کنند.
- ۱۵- انواع بخور را نام ببرند.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۱۱. ایوان بقا ر و صحتی ف . اصول و فنون پرستاری و مامایی. انتشارات بشری ، ۱۳۸۶ . ص ۷۰-۶۵
۱۲. تیلورک . اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، انتشارات حیان، ۱۳۸۶. جلدنهم. ص ۷۸-۵۵

جلسه هشتم: روش کار در اتاق عمل و زایمان

اهداف: در پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود:

- ۱- تشکیلات و مقررات حاکم بر اتاق عمل را شرح دهند.
 - ۲- رفتار حرفه‌ای ماما در اتاق عمل و اتاق زایمان را بیان نمایند.
 - ۳- هدف از انجام عمل جراحی را شرح دهند.
 - ۴- انواع اعمال جراحی را بیان نمایند.
 - ۵- وظائف مرکز استریل کردن مرکزی وسایل را شرح دهند.
 - ۶- اصول ضدعفونی کردن و استریل کردن وسایل را توضیح دهند.
 - ۷- روش‌های استریلیزاسیون و ضدعفونی کردن وسایل را بیان نمایند.
 - ۸- انواع محلول‌های شیمیایی برای ضدعفونی کردن را نام ببرند.
 - ۹- مراقبت‌های پرستاری قبل از عمل را توضیح دهند.
 - ۱۰- روش اسکراب را توضیح دهد.
 - ۱۱- وسایل ضروری جراحی را نام ببرد.
 - ۱۲- مراقبت‌های پرستاری بعد از عمل را توضیح دهند.
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۱۳. ایوان بقا و صحتی ف. اصول و فنون پرستاری و مامایی. انتشارات بشری، ۱۳۸۶. ص ۲۲۲-۱۷۹
۱۴. تیلورک. اصول پرستاری تیلور، گروه مترجمین، چاپ اول، تهران، انتشارات حیان، ۱۳۸۶. جلد هفتم. ص ۱۷۵-۱۳۹

نحوه اداره کلاس :

استفاده از روش سخنرانی و پرسش و پاسخ در تدریس
 استفاده از وسایل کمک آموزشی از قبیل کامپیوتر، وایت بورد
 طرح سوال در تدریس و ترغیب به شرکت فعال دانشجویان در بحث

تکالیف دانشجویان: شرکت در پرسش و پاسخ

نحوه ارزشیابی: امتحان پایان ترم - شرکت در پرسش و پاسخ - حضور فعال در کلاس

منابع معرفی شده از سوی شورای عالی علوم پزشکی وزارت بهداشت برای این درس:

سایر منابع :

1. Potter, Perry, Fundamentals of Nursing, 5th ed, Mosby co, 2001.
2. Stassi M.E. Basic Nurse Assisting, 1st ed, Mosby co, 2005.

۳- ولف لوئیس، لورن، مهارت‌های اساسی در مراقبت‌های پرستاری، هیئت مترجمان، چاپ اول، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۱

موفق باشید